

Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova
Colegiul „Mihai Eminescu” din Soroca

"Aprob"
Directorul Colegiului „Mihai Eminescu” din Soroca

Tatiana Vișniovaia
09 octombrie 2018

Curriculumul modular
S.07.O.026 Bazele dreptului procesual penal I

Jurisprudență 42110
Grefier 341105

Aprobat:

La ședința Consiliului Profesoral al Colegiului "Mihai Eminescu" din Soroca din 09 octombrie 2018

Director

Vișniovaia Tatiana

Autor:

Rusu Valentina grad didactic doi, Colegiul „Mihai Eminescu” din Soroca

Recenzent:

Curtea de Apel din Chișinău, judecător Ion Țurcan

Adresa Curriculumului în Internet:

Portalul național al învățământului profesional tehnic

<http://www.ipt.md/ro/produse-educationale>

Cuprins

I. Preliminarii	4
II. Motivația, utilitatea modulului pentru dezvoltarea profesională.....	4
III. Competențele profesionale specifice modulului	4
IV. Administrarea modulului	5
V. Unitățile de învățare	6
VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare	9
VII. Studiu individual ghidat de profesor	9
VIII. Lucrările practice recomandate	11
IX. Sugestii metodologice	11
X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale	11
XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii	13
XII. Resursele didactice recomandate elevilor	14

I. Preliminarii

Cursul Bazele dreptului procesual penal I, contribuie la formarea specialistului în domeniul înfăptuirii justiției penale. Obiectul de reglementare juridică a Dreptului procesual penal îl constituie procesul penal, adică activitatea organelor de urmărire penală și a instanțelor judecătorești cu participarea părților în proces și a altor persoane, desfășurată în conformitate cu prevederile Codului de procedură penală.

Cu această ocazie un rol important în studierea acestei unități de curs o au principiile procesului penal, instanțele judecătorești și competența lor, părțile și alte persoane participante la procesul penal, atribuțiile și statutul procesual, probatoriul, mijloacele de probă și procedeele probatorii, măsurile procesuale de constrângere, măsurile de păstrare a confidențialității, măsurile de protecție, termenele procedurale, actele procedurale comune și chestiunile patrimoniale în procesul penal.

Unitatea de curs are drept scop nu numai analiza propriu-zisă a legii procesual-penale, dar și, fapt deosebit de important, a jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, ceea ce contribuie la formarea de specialiști cu o largă viziune europeană asupra problemelor legalității și a respectării drepturilor omului în activitatea jurisdicțională.

II. Motivația, utilitatea modului pentru dezvoltarea profesională

Destinatarii unității de curs „Bazele dreptului procesual penal I”, sunt elevii anului IV de studii, sem VII. Elevilor li se aduce la cunoștință un spectru vast de probleme cu care se confruntă teoreticienii și practicienii din domeniul dreptului procesual penal. De asemenea, li se formează abilități de a cerceta în profunzime și de a elucida cât mai adecvat starea actuală a problematicii privind activitatea procesual-penală.

Perfecționarea continuă a procesului de instruire juridică reclamă necesitatea ca toți cei care vor să absolvească specialitatea „Jurisprudență” să utilizeze cu maxim randament informația cu valoare formativă superioară din cadrul curriculumului la unitatea de curs Bazele dreptului procesual penal I, care este deschisă din perspectiva proiectării și dezvoltării curriculare.

Din această perspectivă, studiul unității de curs este orientat spre: familiarizarea elevilor cu importanța și valorile promovate de știința dreptului procesual penal; cultivarea spiritului de respect pentru lege; familiarizarea cu modificările și completările din legislația în vigoare; valorificarea deplină a potențialului intelectual al formabilului; prezentarea practicii judiciare relevante în sensul unei bune asimilări a doctrinei procesual-penale; formarea abilităților practice și lărgirea orizontului intelectual al viitorilor specialiști.

Studiul unității de curs „Bazele dreptului procesual penal I” prezintă un interes deosebit pentru pregătirea specialiștilor care vor activa în calitate de grefieri, ofițeri de urmărire penală, procurori, avocați, judecători și contribuie în mod hotărâtor la dezvoltarea și aprofundarea practicii judecătorești în materie.

III. Competențele profesionale specifice modului

- CS1. Cunoașterea legislației procesual-penale și a conținutului ei;
- CS2. Compararea diferitelor forme istorice ale procesului penal;
- CS3. Compararea drepturilor și a obligațiilor diferitor subiecți ai activității procesual penale;
- CS4. Aprecierea locului și rolului dreptului procesual penal în contextul altor ramuri de drept și al științelor juridice;
- CS5. Determinarea interdependenței dintre diferite instituții ale dreptului execuțional penal;

CS6. Determinarea perspectivelor dezvoltării dreptului procesual penal în urma aderării la diverse documente internaționale;

CS7. Aprecierea rolului organelor de drept în implementarea noilor reglementări procesual-penale.

IV. Administrarea modului

Semestrul	Numărul de ore				Modalitate de evaluare	Numărul de credite
	Total	Contact direct		Lucrul individual		
		Prelegeri	Practic/ Seminar			
VII	90	30	30	30	Examen	3

V. Unitățile de învățare

Unități de competență	Unități de conținut	Abilități
1. Noțiuni generale privind procesul penal și dreptul procesual penal		
UC1. Cunoașterea conceptelor, teoriilor, paradigmelor și metodologiei din domeniul juridic.	<p>1.1. Definiția, trăsăturile și scopul procesului penal; Formele istorice ale procesului penal.</p> <p>1.2. Forma procesuală; Fazele procesului penal.</p> <p>1.3. Funcțiile procesuale; Garanțiile procesuale.</p> <p>1.4. Dreptul procesual ca ramură de drept și ca știință juridică; Dreptul procesual penal și legătura lui cu alte ramuri de drept.</p>	<p>A1. Utilizarea adecvată a terminologiei specifice;</p> <p>A2. Delimitarea particularităților procesului penal;</p> <p>A3. Caracterizarea formelor istorice ale procesului penal;</p> <p>A4. Ilustrarea evoluției formei procesuale în cadrul formelor istorice ale procesului penal;</p> <p>A5. Divizarea funcțiilor procesuale în dependență de fazele procesului penal;</p> <p>A6. Clasificarea tipurilor de garanții procesuale;</p> <p>A7. Stabilirea legăturii dreptului procesual penal cu alte ramuri de drept.</p>
2. Izvoarele dreptului procesual penal		
UC2. Determinarea izvoarelor caracteristice dreptului procesual penal.	<p>2.1. Noțiunea și sistemul izvoarelor dreptului procesual penal.</p> <p>2.2. Normele juridice procesual penale; Interpretarea normelor procesual penale.</p> <p>2.3. Acțiunea legii procesuale penale în timp, în spațiu și asupra persoanelor.</p>	<p>A8. Descrierea și clasificarea izvoarelor dreptului procesual penal;</p> <p>A9. Determinarea particularităților formelor de interpretare a normelor procesuale;</p> <p>A10. Argumentarea particularităților acțiunii legii procesual penale;</p> <p>A11. Clasificarea și explicarea formelor de interpretare a normelor juridice procesual-penale;</p> <p>A12. Proiectarea situațiilor în care să demonstreze modul de funcționare al excepției de neconstituționalitate în procesul penal.</p>
3. Principiile generale ale procesului penal		
UC3. Stabilirea particularităților și clasificarea principiilor generale ale procesului penal.	<p>3.1. Noțiunea și particularitățile procesului penal.</p> <p>3.2. Sistemul și interconexiunea principiilor procesului penal.</p> <p>3.3. Caracteristica principiilor procesului penal.</p>	<p>A13. Definirea și descrierea principiile generale și speciale ale procesului penal;</p> <p>A14. Stabilirea importanței principiilor procesului penal;</p> <p>A15. Determinarea legăturii între diferite principii ale procesului penal.</p>

4. Subiecții procesului penal		
UC4. Delimitarea între participanții la procesul penal și subiecții procesului penal.	4.1. Noțiunea și sistemul subiecților procesului penal. 4.2. Instanțele judecătorești și competența lor; 4.3. Partea acuzării; Partea apărării. 4.4. Alte persoane participante la procesul penal.	A16. Definirea statutului subiectului în procesul penal; A17. Caracterizarea formelor de competență ale instanțelor judecătorești în procesul penal; A18. Distingerea diferențele specifice dintre competența materială și competența teritorială; A19. Delimitarea atribuțiilor procurorului de atribuțiile ofițerului de urmărire penală în vederea aplicării măsurilor procesuale de constrângere.
5. Probele și mijloacele de probă în procesul penal		
UC5. Cunoașterea trăsăturilor și a cerințelor esențiale înaintate față de probe în procesul penal.	5.1. Teoria generală a probelor în procesul penal. Clasificarea probelor. 5.2. Probatoriul. 5.3. Mijloacele de probă și procedeele probatorii.	A22. Definirea și clasificarea probelor în procesul penal; A23. Determinarea proprietăților esențiale ale probelor și a obiectul probatoriului; A24. Posedarea cunoștințelor despre datele neadmise ca probe în procesul penal; A25.C unoașterea mijloacelor de probă și particularitățile procedeele probatorii.
6. Măsurile procesuale de constrângere		
UC6. Posedarea cunoștințelor în privința sarcinilor și clasificării măsurilor de constrângere procesuală penală.	6.1. Dispoziții generale privind măsurile procesuale de constrângere. 6.2. Reținerea în procesul penal. 6.3. Măsurile preventive; Alte măsuri procesuale de constrângere.	A26. Cunoașterea noțiunii măsurilor de constrângere procesual-penală; A27. Posedarea cunoștințelor în privința sarcinilor și clasificării măsurilor de constrângere procesual penală; A28. Aprecierea importanței măsurilor procesuale de constrângere; A29. Identificarea condițiilor și temeiurile reținerii.
7. Măsuri de păstrare a confidențialității, măsuri de protecție și alte măsuri procedurale penale		

UC7. Cunoașterea particularităților păstrării materialelor de urmărire penală	<p>7.1. Măsurile de păstrare a confidențialității urmăririi penale și modalitățile asigurării acestora.</p> <p>7.2. Măsurile de protecție a persoanei în legătură cu desfășurarea procesului penal.</p> <p>7.3. Măsurile de înlăturare a cauzelor și condițiilor ce au contribuit la săvârșirea infracțiunii sau la alte încălcări a legislației.</p>	<p>A30. Aprecierea importanței măsurilor de păstrare a confidențialității în procesul penal;</p> <p>A31. Distingerea măsurilor de păstrare a confidențialității urmăririi penale de măsurile păstrării secretului de stat, comercial și altui secret ocrotit de lege;</p> <p>A32. Estimarea importanței stabilirii cauzelor și condițiilor ce au contribuit la săvârșirea infracțiunilor.</p>
8. Chestiuni patrimoniale în procesul penal		
UC8. Cunoașterea importanței și necesitatea examinării acțiunii civile în procesul penal.	<p>8.1. Noțiunea și scopul acțiunii civile în procesul penal; Elementele și condițiile acțiunii civile în procesul penal.</p> <p>8.2. Examinarea acțiunii civile în procesul penal.</p> <p>8.3. Cheltuielile judiciare. Compensarea și plata cheltuielilor judiciare.</p>	<p>A33. Identificarea condițiilor de înaintare a acțiunii civile în procesul penal;</p> <p>A34. Distingerea subiecților acțiunii civile în procesul penal;</p> <p>A35. Caracterizarea modului de examinare a acțiunii civile în procesul penal;</p> <p>A36. Evaluarea diferitor soluții legale privitoare la acțiunea civilă în procesul penal;</p> <p>A37. Definierea cheltuielilor judiciare în procesul penal și descrierea repartizării cheltuielilor judiciare.</p>
9. Termenele procedurale și actele procedurale comune		
UC9. Posedarea tehnologiei de calculare a termenelor procedurale.	<p>9.1. Noțiunea și importanța termenelor procedurale; Calcularea termenelor procedurale și termenelor materiale.</p> <p>9.2. Noțiunea actelor procedurale comune; Citarea și comunicarea altor acte procedurale.</p> <p>9.3. Cereri și demersuri în procesul penal.</p> <p>9.4. Erorile și omisiunile în actele procedurale; Nulitatea actelor procedurale.</p>	<p>A38. Determinarea noțiunii, importanța și clasificarea termenelor procedurale;</p> <p>A39. Relatarea despre procedura de citare și de comunicare a actelor procedurale;</p> <p>A40. Cunoașterea noțiunii și a formei cererilor și a demersurilor.</p> <p>A41. Distingerea criteriilor de delimitare a încălcărilor procesuale ce atrag nulitatea actelor procedurale, de încălcări ce nu atrag nulitatea acestora;</p> <p>A42. Estimarea importanței nulității actelor procedurale.</p>

VI.Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare

Nr. ord	Unități de învățare	Numărul de ore			
		Total	Contact direct		Lucru individual
			Prelegeri	Practică/ Seminar	
1.	Noțiuni generale privind procesul penal și dreptul procesual penal.	11	4	4	3
2.	Izvoarele dreptului procesual penal.	9	3	3	3
3.	Principiile procesului penal.	10	3	3	4
4.	Subiecții procesului penal.	11	4	4	3
5.	Probele și mijloacele de probă.	10	3	3	4
6.	Măsurile procesuale de constrângere.	9	3	3	3
7.	Măsuri de păstrare a confidențialității, măsuri de protecție și alte măsuri procedurale penale.	9	3	3	3
8.	Termenele procedurale și actele procedurale comune.	9	3	3	3
9.	Chestiuni patrimoniale în procesul penal.	12	4	4	4
	Total	90	30	30	30

VII.Studiu individual ghidat de profesor

Materii pentru studiul individual	Produse de elaborat	Modalități de evaluare	Termeni de evaluare
1. Noțiuni generale privind procesul penal și dreptul procesual penal.			
Dreptul procesual ca ramură de drept și ca știință juridică.	Referat: „Problema asigurării echității în procedura penală”.	Prezentarea publică a referatului.	Săptămâna 2
2. Izvoarele dreptului procesual penal.			
Normele juridice procesual penale. Interpretarea normelor procesual penale.	Comunicare: „Perspectiva utilizării precedentului judiciar ca izvor de drept în procedura penală a RM”.	Prezentarea individuală a referatului.	Săptămâna 3
3. Principiile procesului penal.			

Caracteristica principiilor procesului penal.	Proiect de grup : „Principiile procesului penal”l.	Susținerea proiectului de grup.	Săptămâna 5
4. Subiecții procesului penal.			
Partea acuzării. Partea apărării.	Joc de rol: * Audierea bănuitului * Audierea învinuitului * Audierea martorului * Confruntarea * Percheziția	Prezentarea argumentată a jocului.	Săptămâna 7
5. Probele și mijloacele de probă.			
Teoria generală a probelor în procesul penal. Clasificarea probelor.	Referat: „Probele și mijloacele de probă în procesul penal”.	Prezentarea informației.	Săptămâna 8
6. Măsurile procesuale de constrângere.			
Dispoziții generale privind măsurile procesuale de constrângere. Reținerea în procesul penal;	Referat: „Importanța măsurilor procesuale de constrângere”. Joc de rol: Înscenarea cazurilor de reținere în procesul penal.	Susținerea Referatului. Participarea activă la jocul de rol.	Săptămâna 9
7. Măsurile de păstrare a confidențialității, măsurile de protecție și alte măsuri procedurale penale.			
Măsurile de păstrare a confidențialității urmăririi penale și modalitățile asigurării acestora.	Redactarea unei plângeri: către judecătorul de instrucție determinată de încălcarea secretului comercial.	Prezentarea Plângerii.	Săptămâna 11
8. Termenele procedurale și actele procedurale comune.			
Elementele și condițiile acțiunii civile în procesul penal.	Schemă logică : Realizarea schemelor tematice	Demonstrarea schemelor-model.	Săptămâna 12
9. Chestiuni patrimoniale în procesul penal.			
Cereri și demersuri în procesul penal. Erorile și omisiunile în actele procedurale.	Prezentare power point: - actele procedurale; - termenele procedurale; - cererile și demersurile în procesul penal; - erorile și omisiunile în actele procedurale.	Prezentarea Proiectului.	Săptămâna 13

VIII. Lucrările practice recomandate

1. Rolul procurorului în faza de urmărire penală.
2. Problemele asistenței juridice internaționale în materie penală.
3. Extrădarea în contextul asistenței juridice internaționale.
4. Formele de cooperare juridică internațională în materie penală.
5. Controlul judiciar al procedurii prejudiciare.
6. Problemele realizării fazei de urmărire penală.
7. Aspecte teoretico-practice ale judecării cauzei penale.
8. Reglementarea măsurilor procesuale de constrângere.
9. Reglementarea probelor și mijloacelor de probă.
10. Termenele procedurale și acte de procedură comună.
11. Procedura privind acordul de recunoaștere a vinovăției.

IX. Sugestii metodologice

Învățarea este o activitate psihică complexă de însușire activă a deprinderilor, de formare a cunoștințelor și asimilare a experienței sociale ce duce la dezvoltarea personalității prin dobândirea de noi capacități de acțiune și de modificare adaptativă progresivă a comportamentului, la noile cerințe ale vieții și activității.

Specificul componentei metodologice constă în caracterul preponderent interactiv al strategiilor didactice. Metodologia utilizată în cadrul orelor de curs este:

- * metoda învățării prin descoperirea dirijată (acceptând mai mult întrebările deschise), metoda de situații problematizate și, parțial, metoda experiențelor;
- * modelul de structurare a lecției OSIOS (Orientarea, Scanarea, Interpretări proprii, Organizarea, Schematizarea);
- * proiectarea lecției A-B-C (A-Orientarea, B-Achiziții, C-Aplicație și transfer);
- * metoda de structurare a lecției „ Știu-Vreau să știu-Am învățat ”;
- * metoda celor 5 D (Descifrarea,Definirea problemei,Dezvoltarea problemei,Delegarea sarcinii,Design-ul problemei.

X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale

Evaluarea reprezintă o componentă esențială a procesului de predare-învățare.

Aceast curriculum impune abordarea unor idei noi ale evaluării în procesul de instruire. Fiind o secvență obligatorie pentru măsurarea și aprecierea unităților de competențe, evaluarea propune deplasarea accentului de la evaluarea rezultatelor finale ale învățării, la procesul de învățare. Principiul de bază al evaluării autentice îl constituie conceptul de educație centrată pe subiect (elev) și autenticitatea demersului.

În procesul evaluării vor fi încurajate demersurile formative, astfel extensia conceptului de evaluare de la clasic spre constructiv, va oscila între următoarele experimentări - tipuri de evaluare:

- Evaluarea dirijată de cadrul didactic, formulată motivat ca anumite sarcini în fața elevilor, cu descriptori clare, criterii de care vor ține cont elevii și care nu vor permite interpretări libere, opace.
- Autoevaluarea - un instrument veridic de centrare pe elev, pe posibilitatea participării la propriile performanțe.

- Evaluarea reciprocă, este o condiție optimă a dezvoltării, asigurându-se socializarea grupului de elevi, coparticiparea în formarea semenilor, precum intensificarea convingerilor proprii.

În cadrul proiectelor de grup, aprecierea rezultatelor colegilor va instrui miza unei activități ulterioară eficientă, sau demersul formativ ce va fi pe deplin asigurat.

În dependență de funcțiile evaluării, cadrele didactice vor utiliza: **evaluarea inițială** cu funcție diagnostică și funcție prognostică; **evaluarea formativă** - funcție de constatare a rezultatelor și de sprijinire continuă a elevilor, funcție de feed-back, funcție de corectare și verificare a rezultatelor, funcție de clasificare, funcție de comunicare a rezultatelor, funcție de certificare a nivelului de cunoștințe și abilități, funcție de selecție, funcție de orientare școlară și profesională.

Integrarea reușită a evaluării în contextul procesului educațional rezidă în elaborarea strategiei de evaluare ca parte componentă a strategiei didactice.

Pentru evaluarea randamentului școlar, profesorul va utiliza diverse metode și tehnici de evaluare ca:

Nr. crt.	Produse pentru măsurarea competenței	Criterii de evaluare a produselor
1.	Proiect elaborat	<ul style="list-style-type: none"> • Validitatea proiectului - gradul în care acesta acoperă unitar și coerent, logic și argumentat tema propusă. • Completitudinea proiectului - felul în care au fost evidențiate conexiunile și perspectivele interdisciplinare ale temei, competențele și abilitățile de ordin teoretic și practic și maniera în care acestea servesc conținutului științific. • Elaborarea și structura proiectului - acuratețea, rigoarea și coerența demersului științific, logica și argumentarea ideilor, corectitudinea concluziilor. • Calitatea materialului folosit în realizarea proiectului, bogăția și varietatea surselor de informare, relevanța și actualitatea acestora, semnificația datelor colectate s.a. • Creativitatea - gradul de noutate pe care-l aduce proiectul în abordarea temei sau în soluționarea problemei.
2.	Referat	<ul style="list-style-type: none"> • Corespunderea referatului temei. • Profunzimea și completitudinea dezvoltării temei. • Adecvarea la conținutul surselor primare. • Coerența și logica expunerii. • Utilizarea dovezilor din sursele consultate. • Gradul de originalitate și de noutate. • Nivelul de erudiție. • Modul de structurare a lucrării. • Justificarea ipotezei legate de tema referatului. • Analiza în detaliu a fiecărei surse de documentare.
3.	Rezumat oral (comunicare)	<ul style="list-style-type: none"> • Expune tematica lucrării în cauză. • Utilizează formulări proprii, fără a distorsiona mesajul lucrării supuse rezumării. • Expunerea orală este concisă și structurată logic. • Folosește un limbaj bogat, adecvat tematicii lucrării în cauză.

Nr. crt.	Produse pentru măsurarea competenței	Criterii de evaluare a produselor
		<ul style="list-style-type: none"> • Respectarea coeficientului de reducere a textului: 1/3 din textul inițial.
4.	Rezumat scris (redactare)	<ul style="list-style-type: none"> • Expune tematica lucrării în cauză. • Utilizează formulări proprii, fără a distorsiona mesajul lucrării supuse rezumării. • Textul rezumatului este concis și structurat logic. • Folosește un limbaj bogat, adecvat tematicii lucrării în cauză. • Fidelitatea: înțelegerea esențialului și reproducerea lui, nu trebuie să existe contrasens. • Coerența: rezumatul are o unitate și un sens evidente, lizibile pentru cei care nu cunosc textul sursă. • Progresia logică: înlănțuirea ideilor, prezentarea argumentelor sunt clare și evidente. • Angajamentul autorului, aptitudine critică corect evaluată și transpusă. • Respectarea modalităților de enunțare a textului sursă: rezumatul este o oglindă micșorată dar fidelă textului sursă. • Muncă pertinentă de reformulare: rezumatul nu este un colaj de citate. • Respectarea coeficientului de reducere a textului: 1/4 din textul inițial. • Stăpânirea normelor sintactice la nivel de prezentare logică a ideilor, • frazelor, paragrafelor textului. • Text formatat citeț, lizibil. plasarea clară în pagină.

XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii

Denumirea modulului	Mijloace recomandate
Bazele dreptului procesual penal I	<ul style="list-style-type: none"> - Calculatoare portabile (laptop, notebook); - Proiector; - Planșe; - Postere; - Suport de curs; - Culegeri de acte procesuale penale.

XII. Resursele didactice recomandate elevilor

Nr. Ctr.	Denumirea resursei	Locul în care poate fi consultată, accesată, procurată resursa
1.	C. Gurschi, P. Ursache, Iu. Sedlețchi ș.a. Modele de acte procedurale în procesul penal. Chișinău: Bons Offices, 2014. 1400 p.	Bibliotecă
2.	I. Dolea, Dm. Roman, I. Sedlețchi, ș.a. Drept procesual penal, Cartier juridic, 2005.	Bibliotecă
3.	Cod penal al RM	Bibliotecă
4.	Codul de procedură penală al RM	Bibliotecă